

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 427/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen järjestöjen toiminnan turvaamisesta ja avustusten jaon tasapuolisuudesta koronakriisin aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 427/2020 vp:

Miten järjestöjä tuetaan selviytymään koronakriisin aiheuttamista akuuteista ja pitkäaikaisista ongelmista,

miten varmistetaan eri järjestöjen tasapuolinen kohtelu koronan aiheuttamien talousongelmien takia,

kuinka hallitus aikoo tukea ALV-velvollisia järjestöjä selviämään koronakriisin vaikutuksista,

miten varmistetaan voittoa tavoittelemattoman vaihto-oppilastoiminnan jatkuvuus ja

miten varmistetaan niiden järjestöjen rahoitus jatkossa, jotka ovat saaneet rahoituksensa veikkausvoittovaroista jaettujen avustusten kautta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Rahapeliteutoista terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen myönnettäviin valtionavustuksiin on budjetoitu vuodelle 2020 ennätyskellisen suuri määräraha, yhteensä 385 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on näiden avustusten osalta mahdollistanut joustavasti avustetun toiminnan suuntaamisen uudelleen kohderyhmien tarpeita vastaavaksi koronavirustilanteessa. Näin järjestöt voivat joustavasti muuttaa toimintaansa uudessa tilanteessa, esimerkiksi vertaistukiryhmätoimintaa on siirretty verkkoon. Osa järjestöjen vuodelle 2020 suunnitelluista toiminnoista on jouduttu peruuttamaan koronavirustilanteen vuoksi, joten todennäköisesti merkittävä osa avustuksista siirtyy vuodelle 2021 käytettäväksi.

Huhtikuussa 2020 sosiaali- ja terveysministeriössä avattiin ylimääräinen STEA-avustushaku koronavirustilanteeseen liittyen. Päätös valtionavustusten myöntämisestä tehtiin 28.5.2020. Ylimääräistä avustusta myönnettiin 106 järjestölle 109 avustuskohteeseen yhteensä viisi miljoonaa euroa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 427/2020 vp

Vuoden 2021 avustushaun osalta uusia hankkeita on STEA-avustusten osalta haettavana jo nyt Paikka auki -ohjelmalle, jossa järjestöt voivat hakea STEA-avustusta osatyökykyisten ja nuorten työllistämiseen. Uusien STEA-avustusten haku on siirretty päätettäväksi kesän budjettiriihen jälkeen. Näin tiedetään parhaiten Veikkauksen tuottokehitys vuoden 2020 aikana ja mahdollinen valtion budjetista tuleva osittaiskompensaatio. Myös järjestöillä on tuolloin parempi kuva siitä, minkälaisessa toimintaympäristössä ne tulevat toimimaan tulevaisuudessa.

Järjestöjen tasapuolinen kohtelu on erittäin tärkeää. Esimerkiksi STEA-avustusten osalta tasapuolinen kohtelu varmistetaan hakemusten yhdenvertaisella käsittelyllä.

Euroopan unionin valtiontukisäännöt asettavat useita reunaehtoja sille, millä tavoin järjestöjen talousongelmiin vastaaminen on kansallisella tasolla mahdollista. Euroopan unionin valtiontukisäännöt edellyttävät syrjimätöntä kohtelua riippumatta esimerkiksi siitä, onko sosiaali- ja terveysalan järjestö tai säätiö järjestänyt liiketoimintansa joko yhtiöittämällä liiketoimintansa tai ainoastaan eriyttämällä kirjanpitoa liiketoiminnan osalta. Sosiaali- ja terveysministeriö on linjannut, että avustuksia saavat järjestöt ja säätiöt ovat itse voineet arvioida mahdollisen tarpeen yhtiöittää liiketoimintansa. Sillä, onko järjestö ALV-velvollinen vai ei, ei ole merkitystä sosiaali- ja terveysministeriön eikä ministeriön yhteydessä toimivan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) tekemän avustusharkinnan kannalta.

Hallitus linjasi neuvottelussaan 13.5.2020, että yrityksille tulee toimialasta riippumaton kustannustuki. Tuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronaviruksen vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia kustannuksia. Se kohdentuu kaikkein eniten koronasta kärsiviin yrityksiin ja toimialoihin.

Tuen suuruus täsmentyy myöhemmin. Tuen voi saada kahdelta kuukaudelta. Kustannustukea koskevan lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Yritysten pitää hakea tukea sähköisesti Valtiokonttorista. Valtiokonttori tiedottaa tarkemmasta hakumenettelystä mahdollisimman pian. Laki yritysten kustannustuesta valmistellaan pikaisella aikataululla yhdessä työ- ja elinkeinoministeriössä ja valtiovarainministeriössä. Tuen piirissä ovat myös yhdistykset ja säätiöt, jotka harjoittavat liiketoimintaa.

Oppilasvaihdon tilanne on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen arvioitavana. Samalla selvitetään mahdollisuuksia vaihto-oppilastoiminnan jatkumisen turvaamiseen.

Koronakriisin negatiivinen vaikutus veikkausvoittovarojen tuottokertymään on ainakin lyhyellä aikavälillä tosiasia. Pitkittyessään kriisillä voi olla merkittäviä ja kauaskantoisia vaikutuksia Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan tuottoihin ja välillisesti myös edunsaajien rahoitusaseman turvaamiseen. Hallitus on pohtimassa keinoja, joilla veikkausvoittovaroja saavien järjestöjen ja säätiöiden asema voitaisiin turvata myös koronakriisin pitkittyessä. Eräs pohdittava vaihtoehto on rahapelituottojen laskun osittainen kompensointi budjettirahalla.

Veikkausvoittovarojen vähentyminen aiheuttaa väistämättä aiempaa tiukempaa tilannetta järjestöille myös muuten kuin koronavirustilanteesta johtuen. Käynnissä oleva valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (2019–2023) tuo osaltaan ratkaisuja avustusten vaikutta-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 427/2020 vp

vaan, tehokkaaseen ja läpinäkyvään kohdentamiseen. Uudistuksella edistetään hyvää ja avointa hallintoa, vähennetään avustusten päällekkäisyyttä, varmistetaan avustuspäätösten avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta sekä parannetaan avustusten tarkoituksenmukaista kohdentumista.

Helsingissä 5.6.2020

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen